

Mikuláš Galanda a éra galandovcov: príbeh umelca a skupiny, ktorí zmenili slovenské výtvarné umenie

12. december 2025 – Po viac ako tridsiatich rokoch sa verejnosť opäť dočkala mimoriadnej výstavy venovanej Mikulášovi Galandovi a tvorcom, ktorí nadviazali na jeho modernistickú líniu. Reinštalácia výstavy „GALANDA A GALANDOVCI“ v Slovenskej národnej galérii nadväzuje na legendárnu, rovnomennú výstavu prominentného bratislavského zberateľa Ivana Melicherčíka z roku 1994 v Banskej Bystrici.

Na rozdiel od banskobystrickej výstavy bude výstava v SNG prezentovať diela Skupiny M. Galandu výlučne z čias jej existencie, teda z rokov 1957 – 1972. V dvoch výstavných priestoroch premostenia galérie sa podarilo zhromaždiť unikátny súbor diel primárne zo zbierkového fondu SNG, prezentovaný v takomto rozsahu po prvý raz.

Výstava ponúka široký prierez tvorbou Mikuláša Galandu a autorov, ktorí sa jeho inovatívnym prístupom inšpirovali. Predstavuje diela zachytávajúce vznik, rozvoj a transformácie galandovskej tradície – od raných vplyvov až po jej prejavy v neskorších generáciách slovenského moderného výtvarného umenia. Výstava prostredníctvom reprezentatívneho súboru diel chronologicky mapuje podľa piatich skupinových výstav galandovcov v rokoch 1957 – 1968 vývoj skupiny a jej jednotlivých členov až do jej zániku a rozpustenia.

Generálny riaditeľ SNG, Mgr. Art. Juraj Králik uviedol: *„Túto výstavu vnímam ako udalosť mimoriadneho významu. Nielenže nadväzuje na ikonický projekt z roku 1994, na ktorom som mal možnosť osobne participovať, ale zároveň otvára nové možnosti interpretácie slovenského modernizmu. Pre verejnosť je to príležitosť zažiť Galandu a galandovcov v rozsahu, ktorý sa nikdy nepodarilo zrealizovať, pretože doteraz nikto z galandovcov neprezentoval výhradne počas existencie ich tvorivého zoskupenia. Verím, že výstava, ktorú sme pripravili spoločne s celým tímom galérie, bude silným kultúrnym momentom pre širokú verejnosť, ako aj odborníkov.“*

Ikonické dielo: Ružový akt

Významná časť vystavených diel Mikuláša Galandu pochádza zo súkromnej zbierky Ivana Melicherčíka, čo súčasnú výstavu nesmierne obohacuje. Mimoriadne zaujímavým dielom na výstave je obraz s názvom *Ružový akt*. Je na ňom podobizeň Márie Galandovej. Vďaka celoživotnej zberateľskej práci Ivana Melicherčíka máme možnosť vystaviť diela, ktoré verejnosť nemá možnosť bežne vidieť a ktoré pootvárajú dvere do Galandovho života aj ateliéru. Vystavené sú tiež vzácne súkromné listy Ľudovíta Fullu a Mikuláša Galandu z rokov 1930 – 1932, ktoré odhaľujú ich priateľstvo a dynamiku ich umeleckého myslenia.

Diela Skupiny Mikuláša Galandu

Súbor Galandových diel zo zbierky Ivana Melicherčíka dopĺňajú práce zo zbierky moderného a súčasného maliarstva Slovenskej národnej galérie. Na výstave sú prezentované okrem diel kmeňových členov skupiny – Andreja Barčíka, Rudolfa Krivoša, Milana Lалуha, Milana Paštéku, Antona Čuteka, Vladimíra Kompánka, Andreja Rudavského, Pavla Tótha a Ivana Štubňu – aj málo

známe diela zakladajúcich členov skupiny z roku 1957 ako napr. Róberta Dúbravca, Miroslava Marčeka, Zdena Horeckého, Ľudovíta Štompacha či ich hostí - Evera Púčka a Rudolfa Filu.

Kurátorská koncepcia stavia na myšlienke dialógu medzi historickou reflexiou a súčasným pohľadom na modernistickú tradíciu. Zdôrazňuje originalnosť Galandovej tvorby, prepojenie slovenského lokálne špecifického výtvarného prejavu s európskymi avantgardnými tendenciami, a teda špecifickú poetiku galandovcov, ktorá dodnes zohráva významnú úlohu v slovenskom kultúrnom povedomí.

Výstava: Galanda a galandovci

Miesto: SNG, Rázusovo nábrevie, Bratislava, Premostenie, sála X. a XI.

Termín: 12. december 2025 – 24. máj 2026

Kurátori: Mgr. Martin Vančo, PhD.; MgA. Martin Dostál

Vstupenky je možné zakúpiť v pokladnici SNG alebo online na webstránke galérie:
<https://sng.sk/sk/sng-bratislava/podujatia/galanda-a-galandovci>

Na webovej stránke galérie www.sng.sk nájdete aj aktuálnu ponuku všetkých výstav a programov. Ak chcete byť o našich výstavách a programoch pravidelne informovaní, prihláste sa, prosím, na odber newslettera na našej webstránke sng.sk

Pre viac informácií nás môžete kontaktovať na e-mailovej adrese: marketing@sng.sk